

Ключевые слова: *международное право защиты прав человека, ВИЧ/СПИД, права ЛЖВС.*

Taras M.V. The role of International Human Rights Law for people living with HIV/AIDS.

The features of application of principles and norms of international law in measures of struggle with HIV/AIDS are analyzed. It is stressed that the promotion and protection of human rights is one of the fundamental means of effective combating HIV/AIDS and the necessity for further improvement of international human rights law for people living with HIV/AIDS.

Key words: *International Human Rights Law, HIV/AIDS, the rights of PLWHA.*

Стаття надійшла 31 січня 2013 р.

УДК 341.7:725.15

А.П. Шуміленко

ДО ПИТАННЯ ПРО НЕДОТОРКАННІСТЬ ПРИМІЩЕНЬ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ

Досліджено основні сучасні теоретичні проблеми, що стосуються забезпечення недоторканності приміщень дипломатичних представництв, та відповідна практика держав. Особливу увагу також приділено аналізу практики держав стосовно надання дипломатичного притулку.

Ключові слова: *іммунітети дипломатичних представництв, недоторканність приміщень, дипломатичний притулок, тимчасове сховище, бест.*

Постановка проблеми. Однією з тривожних тенденцій розвитку права зовнішніх зносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття стало виняткове загострення проблеми забезпечення недоторканності приміщень закордонних органів зовнішніх зносин акредитуючих держав на території відповідних держав перебування. Передусім йдеться про дипломатичні представництва (посольства та місії). Історія міжнародних відносин містить значну кількість прикладів ситуацій, коли очевидна неспроможність або ж відверте небажання конкретних держав перебування вживати відповідних заходів призводили до серйозного порушення ними їхніх зобов'язань за *Віденською конвенцією про дипломатичні зносини 1961 р.* [1] (далі – Віденська конвенція 1961 р.)

щодо забезпечення недоторканності приміщень іноземних посольств та місій на їх території. Як нам видається, яскравими прикладами таких ситуацій можна вважати численні минулорічні, а також нещодавні інциденти, що стосувалися порушення недоторканності приміщень дипломатичних представництв Сирії у Лондоні, Відні, Римі, Каїрі, Афінах, Варшаві, Празі та інших містах [2, с. 2–5].

Стан дослідження. Формуванню об'єктивного уявлення про теоретичні, а також практичні аспекти проблеми забезпечення недоторканності приміщень дипломатичних представництв держав сприяють наукові праці таких дослідників, як: Е. Денза [3, с. 112–148; 4, с. 135–179] та Ю.Г. Дьомін [5, с. 35–64, 183–193], В.Г. Кардашев [6], Д.Б. Левін [7, с. 59–82], П. Порчіно [8], В.М. Репецький [9, с. 189–195] та К.К. Сандровський [10, с. 140–145], Е. Сатоу [11, с. 109–115] та ін. Слід підкреслити, що у вітчизняній науковій літературі аналізу відповідної доктрини та практики держав стосовно виконання ними зобов'язань, визначених ст. 22 Віденської конвенції 1961 р., присвячено дуже мало уваги.

Метою статті є здійснення аналізу теоретичних та практичних аспектів проблеми забезпечення недоторканності приміщень іноземних дипломатичних представництв на території держав перебування, а також правомірності надання дипломатичного притулку в приміщеннях посольств та місій.

Виклад основних положень. Недоторканність приміщень – це один із найважливіших імунітетів посольств та місій іноземних держав на території держави перебування, що забезпечує нормальне функціонування зазначених закордонних органів зовнішніх зносин акредитованих держав. Як справедливо наголошує Ю.Г. Дьомін, Віденська конвенція 1961 р. не встановлює жодних обмежень стосовно розмірів приміщень дипломатичного представництва та кількості будівель, що використовуються як його *«приміщення»* [5, с. 35] (*будинки або їх частини, що використовуються для цілей представництва, включаючи резиденцію глави представництва, кому б не належало право власності на них, включаючи обслуговуючу відповідний будинок або його частину земельну ділянку* (ст. 1(і) Віденської конвенції 1961 р.) [1, с. 98, 147]). Натомість, з урахуванням функціональної теорії обґрунтування привілеїв та імунітетів у п. 3 ст. 41 Віденської конвенції 1961 р., було встановлено наступне правило: *«Приміщення представництва не повинні використовуватися в цілях, несумісних з функціями представництва, передбаченими цією Конвенцією, або іншими нормами загального*

міжнародного права, або ж будь-якими спеціальними угодами, діючими між акредитуючою державою і державою перебування» [1, с. 120, 159].

Оскільки недоторканність приміщень дипломатичного представництва історично спочатку розглядалася саме як природне продовження імунітету особистої недоторканності посла [9, с. 190] (у практиці держав спочатку не розмежовувалися особиста резиденція посла і приміщення дипломатичного представництва [3, с. 221]), тому не дивно, що заборона представникам владних органів держави перебування заходить до приміщень представництва без згоди його глави (ст. 22(1) Віденської конвенції 1961 р. [1, с. 106, 152]) має сьогодні абсолютний характер. Із цієї норми дипломатичного права немає жодних винятків – вона має бути виконана навіть у випадку пожежі в приміщеннях дипломатичного представництва або їх захоплення терористами [5, с. 43; 18, с. 191]. Якщо глава дипломатичного представництва відсутній або з певних причин фізично позбавлений можливості вирішити зазначене питання, держава перебування повинна звернутися із відповідним запитом стосовно згоди або до тимчасового повіреного у справах, або ж до уряду акредитуючої держави. Зокрема, 1980 р. вступ представників владних органів Гватемали у приміщення посольства Іспанії на прохання (з дозволу) інших членів його персоналу призвів до серйозного конфлікту і розірвання дипломатичних відносин між цими двома державами [12, с. 866–868; 5, с. 43]. З іншого боку, як зауважує Ю.Г. Дьомін, форс-мажорні обставини (приміром, захоплення приміщень посольства чи місії терористами) за загальним міжнародним правом можна розглядати як єдиний виняток із визначеного ст. 22(1) Віденської конвенції 1961 р. правила [5, с. 44]. Зокрема, здійснена у квітні 1997 р. спецпідрозділами Перу без відома і дозволу уряду Японії операція зі звільнення 480 осіб, захоплених у заручники у грудні 1996 р. під час прийому в резиденції японського посла в Перу, була сприйнята Прем'єр-міністром Японії з розумінням та вдячністю [5, с. 45].

Оскільки представники місцевих владних органів не можуть увійти до приміщень представництва без згоди його глави, фактично виключається будь-яка можливість здійснення таких примусових дій, як обшук, арешт, реквізиція і виконавчі дії [5, с. 45] (п. 3 ст. 22 Віденської конвенції 1961 р. [1, с. 108, 152]).

З огляду на положення ст. 22(2) Віденської конвенції 1961 р., «на державі перебування лежить спеціальний обов'язок вживати всіх належних заходів для захисту приміщень представництва від усякого

вторгнення або заподіяння шкоди та для запобігання всякому порушенню спокою представництва або образі його гідності» [1, с. 108, 152] зі сторони як місцевих органів влади, так і приватних осіб. Зокрема, яскравим прикладом порушення зобов'язань держави перебування за ст. 22(2) Віденської конвенції 1961 р. є організація 1989 р. (під час інтервенції США в Панамі) польотів американських військових літаків над приміщеннями представництва Ватикану, щоб змусити екс-президента Панами Мануеля Норьєгу, який отримав у них притулок, їх залишити [5, с. 46].

Стосовно обов'язку держави перебування забезпечити захист посольства (місії) іноземної держави від посягань приватних осіб, на думку Ю.Г. Дьоміна, він містить два компоненти: 1) організацію місцевими владними органами (у разі потреби) фізичної охорони дипломатичного представництва та припинення будь-яких нападів, проникнень та інших посягань; 2) проведення відповідного ґрунтового розслідування, покарання винних осіб та забезпечення компенсації завданої шкоди [5, с. 47] (у випадку фактичного порушення недоторканості приміщень дипломатичного представництва).

Необхідно звернути увагу на той факт, що окремі аспекти практичного забезпечення фізичної охорони приміщень визначеного іноземного посольства або місії держава перебування повинна мати на увазі ще на стадії початкового пошуку приміщень для їх розташування, особливо у разі, коли акредитуюча держава звертається до держави перебування з проханням посилити захист приміщень її дипломатичного представництва (зокрема, якщо цього вимагають положення окремих нормативно-правових актів акредитуючої держави).

Положення *Інструкції про порядок забезпечення комплексної безпеки дипломатичних установ України за кордоном 1995 р.* [13] передбачають, що метою встановлення основних вимог комплексної безпеки дипломатичних представництв України за кордоном є: «1.1.1. запобігання несанкціонованому проникненню сторонніх осіб (особливо осіб, озброєних вогнепальною зброєю та вибуховими пристроями) на територію та в приміщення Установ (паркани, укріплені брами, тамбури, сигналізація, системи допуску); 1.1.2. запобігання диверсійно-терористичним акціям проти Установ шляхом використання вогнепальної та легкої артилерійської зброї, а також поштових каналів та транспортних засобів, споряджених вибуховими пристроями (приміщення для розпакування пошти, розміщення важливих спеціальних приміщень Установ); 1.1.3. забезпечення функціонування життєво

важливих систем Установ в умовах надзвичайного стану (сховища для персоналу та обладнання, запаси продуктів харчування та життєзабезпечення, системи аварійного електроживлення); 1.1.4. запобігання витоку інформації з обмеженим доступом по технічних каналах (мовна та візуальна інформація, обробка, передавання та зберігання інформації в технічних системах) [13, с. 429–430].

Держава перебування зобов'язана (у випадку порушення недоторканності приміщень дипломатичного представництва приватними особами) забезпечити, по-перше, проведення розслідування випадків відповідних посягань; а також здійснення покарання винних у скоєнні відповідних посягань осіб [5, с. 50]; та, по-друге, відшкодування шкоди [5, с. 51], завданої відповідними посяганнями, що мали місце (особливо з вини держави перебування). Приклад забезпечення реалізації першої складової зазначених зобов'язань держави перебування слід шукати у положеннях *Закону про захист іноземних посадових осіб і офіційних гостей США 1972 р.* (ч. 22/d Глави II Розділу 22/1115 (6:120)) [5, с. 51]; а другої – у положеннях *федерального бюджету Німеччини* (Стаття «Виняткові відшкодування», що передбачає компенсацію на основі принципу взаємності збитків, завданих демонстрантами іноземним посольствам у ФРН) [5, с. 52].

Як стверджує Е. Денза, у сучасній практиці держав спостерігається дуже сильна тенденція до обов'язкової виплати державою перебування компенсації акредитуєчій державі у будь-якому випадку [4, с. 166], особливо, коли перша: а) сама організувала (або спровокувала) порушення недоторканності приміщень приватними особами; б) не виявила необхідної пильності з метою запобігання відповідним порушенням; а також в) не покарала осіб, винних у порушенні недоторканності відповідних приміщень [5, с. 53].

У дипломатичній практиці держав траплялися також і випадки, коли порушення державою перебування недоторканності приміщень посольства (або місії) акредитуєчій державі було результатом дій передусім останньої з них. Приміром, одностороннє рішення акредитуєчій держави щодо зміни характеру її закордонного органу зовнішніх зносин здатне призвести до дипломатичного казусу. Яскравим прикладом такої ситуації є події, що мали місце у відносинах між Францією, Китайською Республікою (Тайвань), Китайською Народною Республікою (КНР) та ЮНЕСКО 1966 р. Зокрема, після офіційного визнання урядом Франції у січні 1964 р. уряду КНР посольство Китайської Республіки (яке раніше представляло в Парижі інтереси китайського

націоналістичного уряду Тайваню) оголосило, що перетвориться на постійне представництво при ЮНЕСКО, де воно на той час ще офіційно представляло весь Китай. Тим не менше, уряд Франції вимагав передачі приміщень посольства представникам нещодавно визнаного уряду КНР та запропонував надати представництву при ЮНЕСКО нові приміщення. Оскільки на запропоновані державою перебування варіанти представники Китайської Республіки ніяк не погоджувалися, після звернення, що надійшло від МЗС Франції, 12 березня 1966 р. поліцейські підрозділи держави перебування захопили приміщення посольства та без будь-яких інцидентів передали його представництву пекінського уряду. Наслідком таких дій стали рішучі протести на адресу французького уряду зі сторони глави тайванського посольства, а також Генерального директора ЮНЕСКО. Тим не менше, більшість спеціалістів кваліфікували дії французьких органів влади як законні (правомірні).

Оскільки Франція відмовилася визнати націоналістичний уряд, це автоматично позбавило його представництво права займати відповідні приміщення, що належали китайській державі [14, с. 740]. Більше того, владні органи Франції несли відповідальність за забезпечення збереження та передачі законному представникові визнаного уряду КНР власності китайської держави. З іншого боку, пропозиції представництву Китайської Республіки (Тайваню) при ЮНЕСКО стосовно його забезпечення адекватними новими приміщеннями є яскравим свідченням того, що уряд Франції намагався сумлінно виконувати його зобов'язання, визначені ст. 18 Угоди про штаб-квартиру ЮНЕСКО 1954 р. [15, с. 90–91].

Як відзначають Е. Денза, Ю.Г. Дьомін, а також В.М. Репецький, сучасні дипломатичні теорія та практика, на жаль, не дають однозначної відповіді на питання про *межі недоторканності приміщень дипломатичних представництв* [3, с. 126; 5, с. 55; 9, с. 193]. А питання *щодо обмеження недоторканності приміщень посольств або місць іноземних держав на території держави перебування* на практиці найчастіше постає з приводу неправомірності *надання дипломатичного притулку* у таких приміщеннях. Відмінність дипломатичного притулку від політичного (або ж територіального) притулку полягає у тому, що перший надається особі виключно у приміщеннях іноземних дипломатичних представництв на території держави перебування, а другий передбачає надання дозволу на в'їзд і перебування на території держави притулку іноземцю, який на території держави його громадянської

приналежності (або його постійного місця проживання) зазнавав переслідувань за політичні переконання, а також його невислання у відповідну державу [16, с. 327; 17, с. 494–495].

К.К. Сандровський та Ю.Г. Дьомін зауважують, що загальне міжнародне право не містить наразі норм, які б безпосередньо дозволяли використовувати приміщення іноземних дипломатичних представництв для переховування осіб, яких розшукують владні органи держави перебування, і в принципі відкидає правомірність дипломатичного притулку, оскільки така практика суперечить положенням ст. 3 Віденської конвенції 1961 р., адже є несумісною з функціями дипломатичних представництв [10, с. 144; 5, с. 184]. Варто зауважити, що в окремих випадках надання дипломатичного притулку можна кваліфікувати як порушення положень п. 1 та 3 ст. 41 Віденської конвенції 1961 р. («Без шкоди для їх привілеїв та імунітетів усі особи, які користуються такими привілеями та імунітетами, зобов'язані поважати закони і постанови держави перебування. Вони також зобов'язані не втручатись у внутрішні справи цієї держави») (п. 1) і «Приміщення ... не повинні використовуватися в цілях, несумісних з функціями представництва, передбаченими ... Конвенцією, ... іншими нормами загального міжнародного права, або ж будь-якими спеціальними угодами, діючими між акредитуючою державою і державою перебування» (п. 3)) [1, с. 120, 159].

Тим не менше, хоча універсальних міжнародних договорів з питань надання дипломатичного притулку не існує, можливість та загальні правила застосування цієї практики детально регламентують регіональні багатосторонні договори держав Латинської Америки (треті держави можуть застосовувати відповідну модель поведінки на основі звичаєвих норм міжнародного права). Наприклад: *Конвенція про притулок*, підписана 20 лютого 1928 р. у Гавані [18] (далі – Конвенція 1928 р.); *Конвенція про політичний притулок*, підписана 26 грудня 1933 р. у Монтевідео [19] (далі – Конвенція 1933 р.); *Договір про політичний притулок та сховище*, підписаний 4 серпня 1939 р. у Монтевідео [20] (далі – Договір 1939 р.); а також *Конвенція про дипломатичний притулок*, підписана 28 березня 1954 р. у Каракасі [21] (далі – Конвенція 1954 р.).

Зокрема, на підставі зазначених договорів дипломатичний притулок можна надавати виключно особам, переслідуваним за політичні погляди (ст. 2 Конвенції 1928 р. [18, с. 2414], ст. 1 Конвенції 1933 р. [19, с. 609–610], ст. 2 та 3 Договору 1939 р. [20, с. 406–407], ст. 1 та 3

Конвенції 1954 р. [21, с. 105–106]). Кваліфікація підстав надання притулку, характеру злочину, а також конкретних мотивів переслідування здійснюється тією державою, що надає притулок (ст. 2 Конвенції 1933 р. [19, с. 610], ст. 3, 11 Договору 1939 р. [20, с. 407, 409], ст. 4 Конвенції 1954 р. [21, с. 106]). При цьому визначено обов'язок дипломатичного представництва акредитуючої держави стосовно невідкладного повідомлення компетентним органам держави перебування про надання дипломатичного притулку (ст. 2 Конвенції 1928 р. [18, с. 2414], ст. 4 Договору 1939 р. [20, с. 407] та ст. 8 Конвенції 1954 р. [21, с. 106]). Надання дипломатичного притулку здійснюється, головним чином, з гуманітарних міркувань і лише на певний час (ст. 2 Конвенції 1928 р. [18, с. 2414], а також ст. 3 Конвенції 1933 р. [19, с. 610] та ст. 5 Конвенції 1954 р. [21, с. 106]). Надання дипломатичного притулку є правом, а не обов'язком держави (ст. 5 Конвенції 1954 р. [21, с. 105]). Потрібно наголосити на тому, що акредитуюча держава, дипломатичне представництво якої надало притулок, повинна забезпечити умови, за яких особа, якій було надано притулок, своїми діями жодним чином не порушувала би суспільний порядок, встановлений у державі перебування (ст. 2 Конвенції 1928 р. [18, с. 2415] та ст. 11 Договору 1939 р. [20, с. 409]).

Аналіз відповідної практики держав дозволяє, на нашу думку, виділити наступні різновиди практики надання дипломатичного притулку: 1) надання безпосередньо дипломатичного притулку: наприклад, після перевороту в Чилі у вересні 1973 р. в іноземних посольствах дипломатичний притулок отримали близько п'яти тисяч чилійських громадян [5, с. 188]; 2) надання тимчасового сховища (англ. «temporary refuge», рос. «временное укрытие»): саме «тимчасове сховище» (в очікуванні результатів слідства), як наголошував Держдепартамент США 15 вересня 1980 р., було надано 23 травня 1980 р. у посольстві США в Кабулі (Афганістан) радянському солдату, який прагнув отримати політичний притулок [22, с. 1069; 5, с. 186]; 3) надання статусу «гостя посольства» або ж «гостя посла»: зокрема, як наголошував посол Норвегії в Баку (Азербайджан), саме цей статус було надано 17 жовтня 2003 р. двом громадянам Азербайджану, які нібито навіть і не просили політичного притулку [5, с. 190]; 4) надання бесту («засноване на старовинному звичаї право притулку (недоторканності) в Ірані на території священних і недоторканих місць (наприклад, мечеті, будинки вищих духовних осіб, іноземні посольства), звідки людину, що її переслідує влада, не можна взяти силою» [23, с. 95]).

Як відзначає Е. Сатоу, у XIX ст. в Персії (назва Ірану до 1935 р.) близько 300 дружин шаха звернулися до британського посольства з проханням про надання їм бесту на знак протесту проти рішення шаха одружитися на доньці садівника, яка була сестрою однієї з дружин шаха; британський міністр провів усі необхідні приготування стосовно забезпечення їх поселення та харчування, але шах погодився на вимоги своїх дружин ще до їх переїзду [11, с. 114–115; 3, с. 118; 5, с. 191].

Висновки. Таким чином, аналіз доктрини міжнародного права, а також відповідної практики держав дозволяє зробити наступні висновки:

1) визначена положеннями ст. 22(1) Віденської конвенції 1961 р. заборона представникам владних органів держави перебування заходити до приміщень дипломатичного представництва іноземної держави без згоди його глави втрачає сьогодні свій абсолютний характер;

2) незалежно від того, наскільки саме поведінка держави перебування вплинула на ті події, що призвели до порушення недоторканності приміщень іноземних посольств або місій на її території приватними особами, держава перебування сьогодні у будь-якому випадку схилиться саме до обов'язкової виплати компенсації відповідній акредитуєчій державі;

3) станом на сьогодні найвірогіднішою законною підставою для обмеження державою перебування недоторканності приміщень іноземних посольств або місій на її території є порушення акредитуєчими державами їх зобов'язань за п. 1, 3 ст. 41 Віденської конвенції 1961 р.

---

1. Vienna Convention on Diplomatic Relations. Done at Vienna, on 18 April 1961 // United Nations Treaty Series (UNTS). – 1965. – Vol. 500. – № 7310. – P. 96–126, 146–161.

2. UN Doc. A/67/126/Add.1. – 28 September 2012. Consideration of effective measures to enhance the protection, security and safety of diplomatic and consular missions and representatives. Report of the Secretary-General.

3. Denza E. Diplomatic Law. A Commentary to the Vienna Convention on Diplomatic Relations / Eileen Denza; 2–nd edition. – Oxford: Clarendon Press, 1998. – 444 p.

4. Denza E. Diplomatic Law. A Commentary to the Vienna Convention on Diplomatic Relations / Eileen Denza; 3-d edition. – Oxford: Oxford University Press, 2008. – 556 p.

5. Демин Ю.Г. Статус дипломатических представительств и их персонала: учеб. пособие / Ю.Г. Демин. – 2-е изд., доп. – М.: Междунар. отношения, 2010. – 224 с.
6. Кардашев В.Г. Неприкосновенность помещения дипломатического представительства и ее гарантии в современном международном праве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / В.Г. Кардашев – М., 1986. – 172 с.
7. Левин Д.Б. О неприкосновенности дипломатических представителей и их персонала / Д.Б. Левин. – М.: Юрид. изд-во МЮ СССР, 1946. – 110 с.
8. Porcino P. Toward Codification of Diplomatic Asylum [notes] / Peter Porcino // *New York University Journal of International Law and Politics*. – 1976. – Vol. 8. – Issue 3. – P. 435–456.
9. Репецкий В.М. Дипломатичне і консульське право / В.М. Репецкий: Підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 372 с.
10. Сандровский К.К. Право внешних сношений: учебник для студентов, обучающихся по специальности «Международное право» / К.К. Сандровский. – К.: Вища школа, 1986. – 328 с.
11. *Satow's Guide to Diplomatic Practice*. 5-th Edition / Edited by Lord Gore-Booth and Desmond Pakenham. – London, New-York: Longman, 1979. – 544 p.
12. *Revue générale du droit international publique*. – 1980. – Т. 84(3).
13. Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення комплексної безпеки дипломатичних установ України за кордоном: Наказ Міністерства закордонних справ України від 11.07.1995 р. № 1041 // *Право зовнішніх зв'язків*. Збірник документів; упор. Ю.В. Алданов, І.М. Забара, В.І. Резніченко. – К.: Видавничий дім «Промінь», 2003. – С. 429–434.
14. *Revue générale du droit international publique*. – 1966. – Т. 70(2).
15. Абашидзе А.Х. Право внешних сношений: учеб. пособие / А.Х. Абашидзе, М.В. Фёдоров. – М.: Междунар. отношения, 2009. – 384 с.
16. *Дипломатический словарь*. – 4-е изд., перераб. и доп. – Т. I (А–И). – М.: Изд-во «Наука», 1984. – 422 с.
17. *Дипломатический словарь*. – 4-е изд., перераб. и доп. – Т. III (С–Я). – М.: Изд-во «Наука», 1986. – 750 с.
18. *Convention on Asylum*. Adopted at Habana, February 20, 1928 / *International Legislation: A Collection of the Texts of Multipartite International Instruments of General Interest beginning with the Covenant of the League of Nations*. Edited by Hudson M. O. Volume IV (1928–1929). Numbers 186–229. – Washington: Carnegie Endowment for International Peace, 1931. – P. 2412–2415.
19. *Convention on Political Asylum*. Signed at Montevideo, December 26, 1933 / *International Legislation: A Collection of the Texts of Multipartite International Instruments of General Interest beginning with the Covenant of the League of Nations*. Edited by Hudson M. O., Bacon R. E. Volume VI (1932–1934).

Numbers 304–401. – Washington: Carnegie Endowment for International Peace, 1937. – P. 607–612.

20. Treaty on Political Asylum and Refuge. Signed at Montevideo, August 4, 1939 / International Legislation: A Collection of the Texts of Multipartite International Instruments of General Interest beginning with the Covenant of the League of Nations. Edited by Hudson M. O., Sohn L. B. Volume VIII (1938–1941). Numbers 506–610. – Washington: Carnegie Endowment for International Peace, 1949. – P. 404–411.

21. Convention on Diplomatic Asylum. Concluded at Caracas on 28 March 1954 / United Nations Treaty Series (UNTS). – 1986. – Vol. 1438. – № 24377. – P. 105–108.

22. Revue générale du droit international publique. – 1980. – Т. 84(4).

23. Словник іншомовних слів / за ред. члена-кореспондента АН УРСР О.С. Мельничука. – К.: Головна редакція УРЕ, 1975. – 775 с.

Шумиленко А.П. К вопросу о неприкосновенности помещений дипломатических представительств.

Исследуются основные современные теоретические проблемы, связанные с обеспечением неприкосновенности помещений дипломатических представительств, а также соответствующая практика государств. Отдельное внимание уделено анализу практики государств по предоставлению дипломатического убежища.

Ключевые слова: иммунитеты дипломатических представительств, неприкосновенность помещений, дипломатическое убежище, временное укрытие, бест.

Shumilenko A.P. To the Question of Inviolability of Diplomatic Missions' Premises.

The article contains the research of the main contemporary theoretical problems concerning the inviolability of diplomatic missions' premises and the research of the relevant practice of states. A separate attention is also paid to the analysis of the practice of granting of diplomatic asylum.

Key words: immunities of diplomatic missions, inviolability of premises, diplomatic asylum, temporary refuge, bast.

Стаття надійшла 25 березня 2013 р.